

پرنشبهه — ۱۵ مارت ۱۹۲۸

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی یاننده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

جلد : ۹

پرنشبهه سنه — نومرو ۱۰۶

آبونه شرطلری : سنه لکی

۲۵۰، آلتی آیلنی ۱۲۵،

فوق العاده نسخه لر ایچون

۵۰۰ و ۳۰۰ غروشدور.

مجموعه من هیئت نتیجه طبعی تنسیب

ایدله بن اثر لر اعاده ایدلر.

مجله مشرق

هر آیلک برنجی داره پرنشبهه کونلری بیقرار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، عربی مجموعدر .

حكاية

لذت صديقك فلورباده فرورادنی

كشانی حسنا خانم آرتق اختیارالامایه
باشلادی. بکنلرده قاضی کوبنه ککش، بر
دیشی قیریش مکر؛ دو قورمه کیدوب دناوی
استدیورور. بالطبع فاطورلاری بنده کز
تأدیه ایدیوروم. حسنا ایله ایچه شاقایتدم،
ایول اختیارالاماشک دیدیم. اختیارالولامده
کوکلم تازمده، دیدی. دیشی قیریق اولدینی
ایچون فا. قافاعجاب بر قونوشوی واردی.
کندیسه ماصا قوردم، ایچکی کیتیدم.
(سوز آرمزده، حسنا خانم دیترا کو بوغلو
سه ودر) مقصدم اون یه سهوله تمکدی.
باقدم که برآز کیفه ندی:

— حسنا خانم، دیدم، بوماق علی افندیك
وفاتندن صو کرآتکر ازل تاهل ایتدك دیکلی؟
— تاهل ایده مز اولادیم ده کاشکه الله
بی قهر ایده یدی!

— حسنا جان، آکلاتسهك آ،
شو ایکنی قوجاك لاز صدقنی فلورباده
ناصل یاقالادك؟..

برآز ناز ایتدی اما صوکنده
دایامامادی، الهی قیز دیهرک باشلادی:

«شیمدی اقدم، آنتم کسانه کیتمش،
زده تلغراف چکیور، بازار کونی کلیورم،
بی سرکه جیدن قارشایلك دیور. زده
اوزمان شهر امینده اوطور ووز. بازار
کونی هوا کوزمهلی کوزدل. یاربی عقلمه
باشقا زمان بویه شیلرکسه: هادی صدق،
قالق سنکه فلوربايه کیده م دیدم. باشلادی
تورلو دیلار دوکمه، حریف صانیرسك
بلبل کسبلدی، آه قاریجیم دیدی، نه ایچان
سن فلوریایی، بن سکا پارا ویره مده شهزاده
باشنه سینه مایه کیت، ذاتا نم بوکون طولو.
مباحی قهوه سنده ایشم وار، بن قهوه یه
کیدییورم. — جیقاردی افندیجیم بکا یکریمی
بش غروش ویدی، بشی کیری به آلدی، قالدی
یکرمی، اقدم نم (حسنا، صاغ الك

— سواری دونه لکبریه ویرلن. *nacaires*
ناکر اسمك، تورکه «نقاره» دن کلدیکلی *Du Cange*
سویله در (بواسمه یاقین اوله رق لایینه ده
nacara) وارد. بوکونکی *Tymbales* (دنبك)
لر ایله، فارسی (دنبال)، تورکه (دنبك)
وامثال آرا سنده اشتقاق مناسبتلری کورولور:
بوسازلرک اساسلاری بر بریک عقیدر، حتی فرانسه
غروس کس ایله کوس آرا سنده مناسبت محققدر:
آلمانلرک داووله «تورک داوولی» (تورک شه تروعمل)
دیشلری کی... تورک ملی سازی «قوپوز» کی بیه
اسپانیاه کچدیکی بیلیند کدن صوکر، بوکی مناسبتلر
احتماله محقق نظرله یاقیلر.
و نهایت، تورکه مهنرخانه سنک برآز اول
آکلاتدیر، تأثیر لرنک غربیه کی فکر لار زاندرینی
معتدلر. ۱۷ نجی عصر آلمان موزیقارلرینه
عائد اوله رق برلین ساز موزه سنده محفوظ بر
پوری ایله، روسیه جاری «ژان واسیلیوویچ»
عائد بتندن بجهله آهر صونیک (روسیه موسیقی
تاریخی) نه درج ایتدیکی بر پورو رسمی،
مهنرخانه پورولرنک عیدر.

صوکر بر مسئله به داها دقتی جلب ایتك
ایسته پوروز: تورک زورناسی، آسپاده واور واده
بك اسکیدن یابیلشدی. ازجه، روسیه ده
«تاتارلردن کلرک، بك اسکیدن عسکری موسیقیه
آلینشدی» (آلبرسونی). دیگر طرفدن
الك معروف تورک زورناسك آدی، «فازورنادر.
اولیا چلی دیورکه: «سازنده قاب زورنا -
(۱۰۰) نغردر. موجدی چیشیدر (!). آل
عنان پادشاهلرنک، تاتار خانلرنک آلابرنده
چالینیر. ایشه بو «قا» گه سنک تارینی اهمیتی
بو یو کدر. چونکه، بوئون غرب لسانلرنده
زورناسك برآز متکامل شکله ویرلن (اوبا)
آدینک اصلی اودر: روسیه *Goboi*، مجارجه
Hoboa، چک *Hobo*، اسلواکی *Huba*،
فرانسهجه *Hautbois*، (۱۷ و ۱۸ نجی
عصرلر آلامجه سنده ده بو شکله بر تلفظ ایلر؟)
اسکی انکلیزجه ده *Ho-boy* [Schadv
ell, Psyche, 1675] و نهایت *oboe*
کلهك ایله مجاسنده اولشد: قا، غو، خو،
او، جالری بر برندن چیشیدر... رمان، «بو
کله، دیگر بوئون لسانلر فرانسه جدن کیش
اولدینی ایچون (که یالکر املاسی دکیشمدر)
آلتنک اصلا فرانسه زلفه حکم ایلشد» دیور سده
بو استخراج حکمی یوقدر. اوبا، آعاجدن
معمول اولوب (باسون) نه سنبته بوکسک بر
سس چیقاردینی ایچون اشبو *hautbois*
آدینک قولالایدینی ده دوشونیلر سده (یعنی،
haut بوکسک، آعاج دنگدر) بو
مطابقتده برآوایدن عبارت اولسا کرک زورنایی
عجملرک «سورنای» چه ورمه لری کی.
خلاصه، بومقدمه ایله تورک یاجیلر ده مهم بر

موضوع قایسی آچیلدش اولور.

۱۴ مارت ۱۹۲۸ میخال زاده

محمود راغب

بشنجی سنه

شهادت یارماغیله صول آووجنك ایچنه بربر
صایوردی) تراموایم، سینه مام، صوم،
میشم هپ بویکریمی غروشك ایچنه. ه. خنزیر
کرانا کیدی! هر نه ایسه اقدم، قاریجیم الله
ایصارالادق دیدی، قیدی یوننی. بن بده،
یکرمی غروشله نه خلط ایدرسك، یاری
براحابه کیده م دیدم. طاش قصابه یولاندیم.
بر شهر امینی جاده سی وار. رده ارقا طرفده
یانین یری. مکرسه بنم حریف، طاقش
قوله تاتار عایشه نی - تاتار عایشه قنزلده نمکیله
اوبناشمشدی - کیمسه کورمه سین دیه یانین
یردن یانین یردن چکمش قوم قابو.
شو اللهک ایشه باق کقیزم یاری بولده شهریان
خانم جیقمش قارشیلرینه، شهریان چارشافلی،
طبیعی طانیاماشلر. قازی بی چوق سه ودر،
حالی کورمش فنا اولمش، قوشاقوشا ککش طاش
قصابه بنم کیتدیکم احبابه آواز آواز باغیر یور،
بن اوسته دوشدم، داها طاشقندن اوست
قاندکی سسنی دودیم: «وای ناموس سز
کپازه دیوردی، کل کبی قاریسی اوده
دورور کن یانین یرلرنده آل الله قول قوله تاتار
عایشه یله سیرانه چیقمش؛ واه حسنا جانم
یازنی سکا، آمانک بر قاشیق صو یتیشدیرک
اوزریمه فنالق کلیور! «دیه قاری جیر -
پینوردی. بن بونی دودیم، بینم آدی،
کوزم قارادی، قوشدم همن یانین یرینه.
اورالر قرغان بن کچه، ساعتلرجه آرام
طارادم آمانه کزدر، - حریفله قاری قرقله
قاریشمش. بر دیرنه قافله دائق دیدی،
آتادم قوم قابودن ترنه یاللاه فلوریا.
آقاتاق بردن آکلا دك که فلوربايه کیتدیلر،
دیهن اولسا! کیم بیلیر، حکمت خدا،
ایچمه دوعدی ایشه. استاسیونده اینتم،
شیمدی زده کیدرسك؟ جان اویمده بر
قوش، چیر پینور، چیر پینور، باغیریمی
پارالایاجق. بجهمک آلتندن تر شاقیرش قیر
سوزول یوردی. بن بوصیقیتیده ایکن صدقینک
بر آرقاداشی حضر کی قارشیمه چیتدی،
دون کری، زده کیدییورسك؛ دیدی.
دیدم، باقساك بکا حسن آغا، سن بنم
کله می کسه که دوغم. شیمدی سن کل بکا

صوك اميد

دنياده ايستدېكم
بخښار اولقي دكېل ؛
بودر آخښاق دېلېم ؛
سويورم سټي بېل ...

اېرمك اېچين مراده
بكلېورم ټولوي ؛
آلېرسك ديه ياده
آزېورم عمرې ...

اسراييل نامې

هيچېده كېازېلك يامېادې. بن بويه قاوي قاري
كورمه دم ، سكا عشق اولسون. ديه
سېازلادې. نه ياپارسك ، ايسته ، بېنډك تره نه
كلدك ټو بېزه. بزم حريف سر كچې به
كېدېڅكه ، بنې قوم قابوده پېراقدې. هرڅي
بېشيمور كېېرده انواعي ټمكلر اېصارلادې.
صوجوقلې بېورطه ، كرېوڅلو مانجاسې [*]
ايسته دي ، قوش ، آقشامه بېشدير ، دېدې .
— آه قېزم بن نلر چكدم . رحمتي بوماق
علي افندي ده برتورلو ايدې اما — الله اېچون
سويه يېم — بوقادارقاري دوشكوني دكېلې .
حسنا خانم صوصدي ، بر مدت جينارا .
سنگ دومالريته دالغېن دالغېن باقدندن
صوكر ا طوتدوردې :

نهایت کله پور فریاد وآهه
فلک یار اولایور بخت سیاهه

— حسناچم ، دېدم ، تانازعايشه کیم بېلېر
نقادار متتار قالمشدر سکا ..

— متتدارده سوزمې آياوروم . قاري
بارماق اېصيردې :

« آفرېن سکا حسنا . شېرامېنده سنگ
آياڅكه صو دو كجك قادين يوق ، دېدې ،
ايمانم حقې اېچون سنگ قوجاك طورنايې
كوزوكدن ووردمش . دېدې ، توكلې دكېل ،
دېرلر كه صوبي صويدن آل ، كوېكي مانديرادن ،
وورا .. »

[*] اروم اېلېنك بعضې محللر زنده باطلېجان سلاطه سته
كرېوڅلو مانجاسې دېرلر .

افندم اوكون دېدم يا : بازار . رومي ،
آرمېنسي غازينو به دولمش ، تام چيټك زمانې ،
هر كس قومانيالري آجش سرمش ، هر كس
داها جانال آئنده ، بېسمله دېمه مش . جمله عالم
بزه باقا قالدې . بن سويه ندېكه صدقې ، اولوان
صوص ص ص ، دېيوردې ، بكا سن قافامي
طوناجسك ، بكا لاز صدق دېرلر ، شمېدي
سنگ . . . آرتق دايانامادم : « سكا لاز
صدق دېرلر اما قوزوجم ، بكا ده كشانلې
حساندېشدر ، داها او كړنه دكسه ستمتزرده
صوورشور » دېدم .

— نه خلط اېتمه بورايه كلېورسك ؟
برقهټه آتدم اورتالق چينلادې ، باغياروق
دېدم كه :

عزېزم ، شهزاده باشنده سېنه مانك
شېرېدي قوبدې ده ، شېمدي كندم سېنه مانا
اويناتمايه بورايه كلم .

افنديمه سويه يېم ، قاوغا اوزادې ، داها ده
چوق اوزايجاقدي اما آه بو نم بوقفا پوره !
تانار عايشه دوروب دورور كن اغلامنه
باشلادې ، ائيه انكمه صارېلدي ، دېدې كه :
— قېما بكا حسناچم ، بونجه بېللق
قومشوز . بنې بوردا كوردېكي قوجامه
سويه رسك بنې شاققادق بوشار ، آرتق بو
ايش سنگ سوديكه ايمانكه قالدې .

ټو بېقايېن ټووي بېقيلير آفېزم مراق
اېتمه ، ديه جواب وېرېدم .

صدقېي دېرسك ، آلهه ايتدي قالهم
ايتدي . بنې كه نه آلداتدي . ټووه بولادې
« غازال ، شوني آل ، بوني آل ، باق آنهك
كله جك . بن بورادن سېر كچې به كېدېر اوني
قارشيلارم . بن سنگ خاكيكېم ، بن بزم
باشمك تاجېسك ، هادي بزم جوان قارېچم »
داها نلر ، نلر ، نه دېلر دوكدې .

فلوريا باغچه سنده حاووض كشارينه
ايندم ده يوزمې كوزمې بېقادم ، يارې سن
صبر وېر ، بېنم ټووم بارقم بېقېلماشېن ،
دېدم . كاوور غارصون اوزمان يايمه كلدې ده :
« خانم سن سنگ قوجا بېساتوس ايتدي ،

سويه ، صدق افندي زرده ؟ آلهك كوشنده
بېهوده يره دولاشايم ، زره (زيرا) آماندم
امدېكم سوت بورېنمډن كلدې .

— حسنم آقا باقدي كه اولاجق كېي
دكېل ، الله رحمت اېله سېن ، او ده كوچدې .
هي كېدې قوجا حسن ! سويه قېرېقارېني
بر اوووجه آلدې هادي دېدې ، اخير آغا .
جلري صيراسندن كيت بولورسك .

طوبدن كولله چيقار كېي فېرلادم .
نفسم آلوب ورنجه قادار مكر غازينو به
كلشم ده خبرم يوق . داها بر باقېنده بزم
حريفې كوردم . آرقاسې بكا ورمش ،
قالباغې براسكمله به آتمش يان كلش او طو .
رېيور ، قارشېسند تانار عايشه . ماسا بر
دوزولې كه ، طاتلسيله ، طوزولوسيله ، بېرا .
سيله ، مزه سيله ، ايشته اويله برمصا ، اوستنده
اون اون بش لېراق مصرف وار . كېدې
كوزېنه دزېنه دوراسې ، بنې بېكرې غروشه
سېنه مايه صاوه صوكر ا بويه اويناشكېدېر !
نه ايسه افندم ، او كچه تانار عايشه
بنې كوردې ، قاري فېرلادېني كېي قوشدي
ايلرېده بر آغاچې سېر ايدې ، بېجه سېله ده
آغزېني بورتي اورتدي . بزمې اقاللادې ،
او كچه باشته قالباقي ، يوقسا آياغه قوندوراي ،
هانكېسېني كېسېن شاشېردې . اوولان بويه
زردن كلېورسك باصقېن طوتار كېي ، دېدې ،
كورمورمېسك يايانچې دكېل ، قومشومز
عايشه خانم . املك ترسيله كو كسندن ايتدم ،
سن قارشېما صوص دېدم . صوكر ا تانار
عايشه به سېله ندېم : قېز كلسه كه بورايه دېدم ،
قوجامډن قاجامدكده بندن نه ديه قاجيور .
سك كل ؛ قېرېتا قېرېتا كلدې . اېكېسند ده
كوكل اېسته دي ، برر شمار ، برده نو كروك
صوكر ا چكوب كېدېم . آمانه ياپارسك
قېزم ، بابامك اوندې بويه كېازد لكه ايلشا .
مشم . طالع بنې شېرامېني چنكانه لري اوسته
دوشوردې اما .. الحياء من الايمان ، بن
افندي قېزېم . بويه لاز صدقېلره قاري
اولاجق كېشي دكېلدم . آه طالع ، آمههه .
چرلق ، آه خنزېر كاوور بولنار ...